

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 17.

Lýsingaprisar fyrri peltreglu, 30 øyr. á forsbuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórt lýsingum fæst
avsláttur í prisinum.

Leygardagin 23. apríl 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasavnstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

Erhvervskommissionen.

Findes der virkelig Mennesker paa Færøerne, der ikke vil et Samarbejde med gode og formaaende danske Kræfter og den danske Regering for at skabe den færøske Befolkning et menneskeværdigt Eksistensgrundlag?

Paa det danske Folks, den danske Rigsdags og Regerings Vegne har Statsminister Th. Stauning ved flere Lejligheder udtalt, at man i Danmark er fuldt ud klar over, hvor forfærdelig haardt Krisen har ramt det færøske Folk, og at man fra dansk Side vil gøre sit bedste for at bedre Krisens værste Tryk.

En rationel Hjælp kan kun ydes ved at givet Folket lonnende Beskæftigelse.

Dette erkendes af alle.

Det forekommer en derfor ganske uforståeligt, at herved politisk ansvarlige Personer som J. Patursson og en Del af den færøske Presse f. Eks. »Dagblaðið«, der endda giver sig ud for at repræsentere Erhvervslivet paa Færøerne, falder over Statsministeren for hans Nedsættelse af en færøsk dansk Kommission, der skal have til Opgave at undersøge Mulighederne for en Rekonstruktion, Omdannelse og Udvidelse af Erhvervet, Optagelse af nye Erhvervsformer inden for Landbruget, Fiskeriet saa vel som inden for Industrien. Sidstnævnte byder maaske paa de største Muligheder, idet vi som bekendt har en Del Raavarer, som ikke hjemme hos os erholdes den Forædlingsproces, som tilsvarende Raavarer erholder i Udlandet.

Man har sandelig ikke Lov til at opfatte dette Statsministerens Skridt til fra kompetent Side at faa tilvejebragt et sagligt og alsidigt Materiale til Brug under Overvejelserne for at yde det færøske Folk en virkelig effektiv Hjælp anderledes end dikteret af Statsministerens bedste Vilje over for Færøerne og en dybtgående Forståelse af, at der maa ydes det færøske Folk en rationel og planmæssig Hjælp til Selvhjælp.

Det forekommer os, at de, der nu over en saa voldsom Kritik af nævnte Kommission, er gaaet ud over det tilladelige,

naar de insinuerer imod Statsministeren, at han ved sin Kommissionsnedsættelse har ignoreret og bortelimeret Lagtingets Betydning som det færøske Folks Representation og gjort Finansplanforhandlingerne illusoriske.

Nedsættelsen af denne Kommission kan selvfølgelig ikke længere Overflodiggørelsen af det færøske Lagting eller Finansplanudvalgets Arbejde. Tværtimod. Den kan — og bør gøre det — i allerhøjeste Grad supplere disse, hvis Hovedopgave i denne Forbindelse maa være at fremsætte Forslag til Tilvejebringelse af de til Realisering af Erhvervs- og Kommunikationsplanerne nødvendige Midler. Vi kan ikke se det anderledes, end at Erhvervskommissionen maa komme til at understøtte Nødvendigheden af, at man fra Statens Side yder det mest mulige, samtidig som man fra færøsk Side udnytter ikke blot alle de af Lagtinget foreslåede Indtægtsveje, men overhovedet alle paa Færøerne hidtil af det offentlige uadnyttede Indtægtsmuligheder.

En Erhvervsplan med den paakrævede Finansiering, hvis Realisering kan ske paa en saa sund og solid forretningsmæssig Basis, at Erhvervslivet kan hvile i sig selv, maa være Løsenet.

I Erkendelse af de fortvivlede Forhold, der hersker paa Færøerne, skrev vi for nogen Tid siden, at Lagting, Rigsdag og Ministerium og alle, der paa en eller anden Maade havde Ansvar for det nodlidende færøske Folk, maatte forstaa, at Tiderne paa Færøerne krævede Handling — hurtig Handling, der kunde yde Befolkningen en ikke blot øjeblikkelig Hjælp, men en rationel Hjælp — Hjælp til Selvhjælp.

Det forekommer os, at Statsministeren har forstået Alvoren i Situationen og taget det rigtige Skridt til en rationel og varig

Ordning af Forholdene ved at paalægge Repræsentanter for det færøske saa vel som det danske Erhvervsliv at tage den færøske Erhvervskrise til grundig Overvejelse og fremkomme med Forslag til Afhjælpning af den. Og vi synes, at det maatte være enhver god Færings ufrygdelig Pligt at erklære sig villig til at

optage et Samarbejde med gode og for maaende danske Kræfter og den danske Regering paa dette af Statsministeren anviste Basis, et Samarbejde, der kun har det Formaal, der for Tiden overskygger alt andet paa Færøerne, nemlig at skabe den færøske Befolkning et menneskeværdigt Eksistensgrundlag.

Chamberlain, enski forsætisráðharri,

og

Mussolini-Hitler taka lógvatak

fyri at

knæsa socialismuna og demokratið.

Mongum manni hevur tókst undarligt, at England og Frakland ikki lóttust um vón, tá ið Mussolini og Hitler sendu farm aftaná farm av krigssvápnum: kanónum, bumbum, flúgvumaskinum, nú sigst eisini kavbátar, o. s. fr. til Franco Spania. Hetta var beinavegin ófatiligt. England og Frakland skuldu jú vera verjarar av fólkafrelsi og demokrati, fólkastýri. Hesi lond ikki bert lóttust sum einki yvir fyri Italia og Týsklands broti av ikki-upplæggingarsáttmálanum; tey lvestu verjuna ímóti, at nokur vápnasmíðja og enn og minni nakað ríkisstýri í nokrum demokratiskt stýrdum landi kom sponsku stjórnarmanninum til hjálpar, vildu bardaganum móti regluligum uppreisnarmanninum og landsavvikjarum og eiðbrótarum, sum Franco og hansara yvirgangskroppar eru eftir hvørjum landslandskipan.

Av flestu monnum var ikki-upplæggingarpolitikurin hildin fyri at vera einasti politikkurin, ið kundi forst av demokratinum, ið vónaði, at tað við hesum politikki kundi halda Mussolini og Hitler burturi frá Spaniastríðnum.

Men vit sáu brekini við hesum sáttmálanum — og vit søgdu okkara hugsan við tað sama. Vit vóru kanska eina fyrstir, sum í heila takið við reimum orðum søgdu, at ikki-upplæggingarsáttmálin var ein beinleiðis svikjan av stjórnarmanninum í Spania og ein stuðul til uppreisnarmennin. Vit kendu okkum fullvisar í, at demokratið vildi halda sáttmálan, meðan Mussolini og Hitler, sum í øllum øðrum fori høvdu handfarið sáttmálar sum pappírslapar, tá ið teir ikki hóskadu teimum, ikki vildu kenna seg bundnar av hesum sáttmála, men veita

soleiðis at vera ráðgevari heila demokratisins í verðini. Við hesum atburði fekk hon tarnað demokratinum at verja Abessiníu, so Mussolini ónervaður kundi týna tess sjálvbjargni. Og við hesum atburði kom hesin hervirligi ikkiupplæggingarpolitikkurin í Spania í lag, so diktatorarnir eisini komu at sigra har.

Øll verðin undraðist. Men ikki øll skiltu, at England spældi dupluta »rollu«.

Ikki fyrr enn humban sprakk í Rom, tá ið Chamberlain skrivaði undir ein vinarsáttmála við Mussolini, rivaði fyri eygunum hjá sjálfviti mest góðtrúgvna fólkafrelsmanni. Og øll skiltu »rolluna«, Chamberlaini hevði spælt.

— Diktatorið er stórmannapolitikkur, og Chamberlain er 100 procents umboðsmaður fyri háfinansin í Englandi. Háfinansins og diktatoranna interessur vóru felags í Abessiníu og Spaníu. Ti mátti Chamberlain reka sama politikk sum diktatorarnir. Henda politik hevur hann ríkið meistarlaga undir lokum, inntil hann nú — tá ið demokratisins kráft var sprongd — kastaði hamin og fyri allamanna eygum sprakk í fœvningin á Mussolini, góðkenni hansara rán í Abessiníu, hansara »intervensjón« í Spania og setti eina tjúka striku yvir øll fólkafelags idealir.

Nú er bara eftir hjá háfinansinum í Englandi og diktatorlondunum at býta rovíni.

Verður ilsemyja um hesa býtan, verður kriggj. Tað er sum kunnugt háfinansurin, kúlstoytpararnir, kriggstiltars framleiðararnir, ið diktera hvørt eitt kriggj. Viðhvørt verður ifest av hvamsvis ósemju, viðhvørt av verunligari ósemju um kuponklippingina, og so viðhvørt við at uppegja eina »hysteriska« tjóðskaparkenslu og hat millum tjóðirnar ella racurnar.

Nær sigrar socialismen, so hetta djevlaspæl verður at enda?

- A. T. -

er tykkara forrættning, arbeidsmenn og fiskimenn í Froðbiar sóknar kommunu. Við hvørjari krónu, tit keypa í A. T. styðja tit A. T. og arbeidaraklassans sak.

Hvør arbeidari og arbeidarakvinna eigur at siga við seg sjálvan: Eg vil ikki vera svikjari av arbeidaraklassans fyrirøku, men skal royna at keypa í A. T. Bert við at standa allir sum ein sigrar arbeidaraklassin!